

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

NEGYEDIK SZEKCIÓ

HESZ ÉS MÁSOK kontra Magyarország

(Kérelem sz. 17884/12)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2019. FEBRUÁR 19.

Ez az ítélet végleges, de szerkesztési jellegű változtatások lehetségesek.

A Hesz és Mások kontra Magyarország ügyben,

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Negyedik Szekció) Tanácsként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Georges Ravarani, *Elnök,*

Marko Bošnjak,

Paczolay Péter, *bírák,*

és Andrea Tamietti, *Szekció Jegyzőkönyvvezető-helyettes*

a 2019. január 29. napján tartott zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően a fenti ülésen elfogadott alábbi ítéletet hozza:

ELJÁRÁS

1. Az ügy az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Egyezmény („Egyezmény”) 34. cikke alapján Magyarország ellen 3625/15 számon 2015. január 9-én három magyar állampolgár, Hesz Viktória (a továbbiakban „első kérelmező”), Pázmányi Gábor (a továbbiakban: „második kérelmező”) és Kecskés Miklós (a továbbiakban: „harmadik kérelmező”) által benyújtott kérelem (sz. 17884/12) alapján indult.

2. A kérelmezőket Visontai Cs., Budapesten működő ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Tallódi Z. úr, az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja képviselte.

3. 2015. június 25-én a kérelmet továbbították a Kormánynak. 2017. december 1-jén a Kormányt felkérték, hogy további észrevételeket tegyen.

A TÉNYEK

4. Az első, második és harmadik kérelmező 1971-ben, 1947-ben és 1954-ben született, és Budapesten élnek.

5. A második és harmadik kérelmező, valamint az első és a harmadik kérelmező jogelődjek (Hidas Róbertné és Kecskés Miklósné), valamint más személyek, tulajdonosai voltak a Budapest, XXII. kerületben található, 4847 nm-es (223591 hrsz. alatt bejegyzett) ingatlanoknak. Ugyancsak tulajdonosai voltak a szomszédos 423 nm-es ingatlanoknak (223592 hrsz. alatt bejegyezve.)

6. 1998. január 19-én a XXII. kerületi Polgármesteri Hivatal (a továbbiakban: „hazai hatóság”) a 223591 helyrajzi számú ingatlan két

ingatlanra történő megosztását határozta el, amelyek egyenként 1519 nm és 3328 nm területűek voltak. Ugyanebben a határozatban az 1519 nm-es ingatlant közút építése céljából lejegyezte, és 5.511.000 Ft kártalanítást ítélt meg (az adott időszakban a forint az Euró elődjének (ECU) megfelelő 25.000 valuta egységet ért, amely a tulajdonostársak között tulajdoni hányaduk arányában oszlott meg).

7. Ezzel egyidőben a hazai hatóság a 223592 helyrajzi számú ingatlant is megosztotta, és ennek egy 123 nm-es részét 376.200 forint (kb. 1.700 ECU) szintén lejegyezte.

8. A döntéseket más személyek mellett az első kérelmező jogelődjének, a második kérelmezőnek, a harmadik kérelmezőnek és a harmadik kérelmező jogelődjének kézbesítették. Mindegyikük fellebbezést nyújtott be.

9. 1998. március 6-án a Budapest Főváros Közigazgatási Hivatala határozatában fenntartotta hatályában az I. fokú határozatokat, melyek ezáltal jogerőssé váltak.

10. 1998. március 25-én a hazai hatóság birtokba vette a lejegyezett földrészleteket és kifizette a kártalanítást a kérelmezőknek, akik csak feltételesan fogadták el az összeget, mivel fenntartották jogukat ahhoz, hogy a lejegyzést tartalmazó határozatokat bíróság előtt támadják meg.

1. 1998. április 13-án a fent említett tulajdonosok közül egyesek bíróság előtt vitatták a közigazgatási határozatokat. Az első kérelmező és a második kérelmező jogelődje részt vett az eljárásban, de a harmadik felperes és jogelődje nem.

12. 2005. március 16-án a Fővárosi Törvényszék meghozta I. fokú ítéletét – miután a Fővárosi Ítéltábla kétszer is új eljárásra utasította – és elutasította a keresetet.

13. 2005. november 30-án a Fővárosi Ítéltábla megváltoztatta az I. fokú ítéletet, és a közigazgatási eljárás megismétlését rendelte el. Megállapította, hogy a hazai hatóság döntését eljárási hiba előzte meg, mégpedig az, hogy a hazai hatóság jegyzője (aki az 1998. január 19-i határozatot meghozta) nem vehetett volna részt olyan döntés meghozatalában, ahol az őt alkalmazó hatóság érdekelt fél volt.

14. Ennél fogva a Budapesti XI. Kerületi Polgármesteri Hivatal új elsőfokú eljárásra utasította. A hatóság 2008. február 7-én meghozta határozatát, mely az 1998. január 19-i határozattal azonos volt (lásd a fenti 7. pontot).

15. 2008. július 2-án a határozatot Budapest Főváros Közigazgatási Hivatala fellebbezési eljárás keretében jóváhagyta azzal a módosítással, hogy a kártalanítás összegét az időközben felgyülemlett kamatokkal növelni kell.

16. 2008. augusztus 27-én az első kérelmező bíróság előtt támadta meg az új közigazgatási határozatot. A második és harmadik kérelmező az első kérelmező pernyertessége érdekében beavatkozott az eljárásba.

17. 2010. március 11-én a Fővárosi Törvényszék helyt adott a kérelmező keresetének, hatályon kívül helyezte a közigazgatási határozatot, mivel az egy olyan jogszabály alapján született, melyet az Alkotmánybíróság megsemmisített, és új eljárásra utasította a közigazgatási hatóságot.

18. 2015. január 10-én Budapest Főváros Kormányhivatala új közigazgatási határozatot hozott, melynek tartalma az előzővel megegyezett, de jogalapja különböző volt.

19. 2015. február 9-én a kérelmezők bíróság előtt támadták meg ezt a határozatot.

20. 2016. április 19-én a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletet hozott. Elutasította a kérelmező keresetét a határozatok jogszerűsége tekintetében, de megsemmisítette a közigazgatási határozatot a kártalanítás összege tekintetében. Megállapította, hogy a kártalanítás összegét úgy kell megállapítani, hogy az ingatlan 2015-ben készített vagyonértékelését tükrözze, és a vagyonértékelést az 58/2015. (III.24.) kormányrendelet rendelkezéseinek megfelelően kell lefolytatni. A szóban forgó kormányrendelet a társadalombiztosítási nyugellátás összegének kiszámítására vonatkozó táblázatot tartalmazza. A táblázat (1950-től) különböző évekre meghatározott szorzószámokat tartalmazott, meghatározva azt, hogy korábbi munkaviszonyok során kapott munkabérek jelenértéke mennyi.

21. 2017. június 14-én a Kúria megsemmisítette a jogerős ítéletet, és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságot új eljárásra utasította a kártalanítás összegének újraszámítása céljából. Megállapította, hogy az értékelési mód, melyet az I. fokú ítéletben alkalmaztak, az ügy összefüggésében nem lett volna használható; ehelyett a kiszámítandó összeget az ingatlanpiaci értékek alapján a 2015. január 10-i állapot szerint ingatlanszakértőnek kellett volna megállapítania, és ebből az 1998-ban már megkapott kártalanítás összegét (lásd 10. pont fent) le kell vonni.

22. A bírósági eljárás folyamán az ingatlan-nyilvántartási hatóság perfeljegyzési jogot kapott.

23. A hazai hatóság 1998-ban született kisajátító határozatának (ld. 7. pont fent) végső célját képező közút még nem készült el. A Bíróság számára rendelkezésre álló legutóbbi információk szerint (2018. október 2.) a kérelmezőknek járó kártalanítás összegével kapcsolatos eljárások még mindig függőben vannak a hazai bíróságok előtt.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

24. A kérelmezők azt kifogásolták, hogy a szóban forgó közigazgatási eljárások hossza ellentétes az Egyezmény 6. Cikk első pontjában foglaltak „ésszerű időn belül” történő eljárás követelményének, mely a következő képpen szól:

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét (...) bíróság (...) ésszerű időn belül tárgyalja (...) polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában (...)” illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”

25. A Bíróság megállapítja, hogy a szóban forgó időszak az első és a második kérelmező (lsd. 12. pont fent) tekintetében 1998. április 13-án kezdődött, a harmadik kérelmező tekintetében (lsd. 16. pont fent) 2008. augusztus 27-én kezdődött. A Bíróság számára rendelkezésre álló legutóbbi információk (2018. október 2.) szerint az eljárások a hazai bíróság előtt még mindig folyamatban vannak (lsd. 23. pont fent), melyek ennél fogva a három igazságszolgáltatási fok tekintetében az első és a második kérelmező vonatkozásában több mint 20 éve folynak, és a harmadik kérelmező vonatkozásában több mint 10 éve folynak.

26. A Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárások időtartamának „ésszerűségét” az adott eset körülményeinek figyelembevételével kell mérlegelni, valamint a következő kritériumokat kell figyelembe venni: az ügy összetettsége, a kérelmező és az eljáró hatóságok eljárása, valamint hogy mi volt az adott jogvita tétje a kérelmező számára (lsd. *Frydlender v. France* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII)).

27. A Gázó kontra Magyarország (48322/12. sz., 2015. július 16.) vezető ügyben, mely három igazságszolgáltatási szinten több mint 6 év és 2 hónapig folyt, a Bíróság a jelen esethez hasonló tényállásban már megállapította a jogsértést.

28. Megvizsgálva az előterjesztett dokumentumokat, a Bíróság nem talált olyan tény vagy érvet, mely alkalmas lett volna arra, hogy a Bíróságot meggyőzze arról, hogy a jelen kérelem elfogadhatósága és érdeme tekintetében más döntésre jusson. Az adott témával kapcsolatos eset jogát is figyelembe véve a Bíróság úgy találja, hogy a szóban forgó ügyben az eljárások hossza túlzott volt, és megsértették az eljárás „ésszerű időn belül” történő lefolytatásának követelményét.

29. A kérelmezők panasza tehát elfogadható, és annak alapján megállapítható az Egyezmény 6. Cikk első pontjának megsértése.

II. AZ EGYEZMÉNY ELSŐ KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYVE 1. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

30. A fentieken kívül a kérelmezők panasza arra is kiterjedt, hogy tulajdon kisajátítása szükségtelen és jogellenes volt, valamint nem kaptak megfelelő kártalanítást a jogaiktól való megfosztásukért. Az Egyezmény Első Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. Cikkére hivatkoztak, mely a következőképpen rendelkezik:

„Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.”

31. A Bíróság megállapítja, hogy az adott panasz nem nyilvánvalóan alaptalan az Egyezmény 35. Cikk 3/A. pontja tekintetében, ezen kívül megállapítja, hogy semmilyen más alapon nem tekinthető elfogadhatatlannak, ezért a panaszt elfogadhatónak kell tekinteni.

32. A Bíróság gyakran találja úgy, hogy nincs szükség arra, hogy valamely panaszt külön is megvizsgáljanak az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikke szempontjából. Az alapul fekvő eljárások elhúzódásával kapcsolatban már megállapították a 6. Cikk első pontjának megsértését (lsd. *Hunguest Zrt v. Hungary*, no. 66209/10, § 23, 30 August 2016). Azonban a Bíróság álláspontja szerint a jelen ügyben helye van a kérelmezők Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikke alapján benyújtott panasza megvizsgálásának, mivel úgy tűnik, hogy a tulajdonjogukba történő beavatkozás meghaladja azt a szintet, amely az eljárás elhúzódásának egyszerű következménye lett volna (lsd. *mutatis mutandis*, *Hunguest Zrt*, id. fent 24. pont).

33. A Bíróság megállapítja, hogy a szóban forgó üggyel kapcsolatban 1998. január 19. és 2015. január 10. között hozott határozatok valóban jogellenesek voltak, mint azt a hazai bíróságok is megállapították (lsd. a fenti 13., 17. és 18. pontokat). Mindemellett a kérelmezőket hosszú ideig bizonytalanságban tartották a tulajdonukban lévő ingatlanok tekintetében (lsd. *Barcza and Others v. Hungary*, no. 50811/10, § 47, 11 October 2016).

34. A fentiek fényében a Bíróság megállapítja, hogy a kérelmezők tulajdonjogának gyakorlásába való beavatkozás jogszerűtlen volt, ezzel megsértették az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkét. E megállapítás következtében a Bíróságnak nem kell annak tárgyalásába bocsátkozni, hogy vajon a társadalom általános érdeke és a kérelmezők alapvető jogai között

megfelelő egyensúlyt találtak-e (lsd. *mutatis mutandis*, *Iatridis v. Greece* [GC], no. 31107/96, § 62, ECHR 1999-II).

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

2. Az Egyezmény 41. pontja a következőképpen rendelkezik:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

36. Bár a kérelmezők a kérelem benyújtásakor jelezték, hogy igazságos elégtételt kérnek, ezzel kapcsolatban azonban a Bíróság konkrét felhívására sem nyújtottak be konkrét összegre vonatkozó követelést az eljárás elhúzódása tekintetében. E helyett azt kérték, hogy a Bíróság méltányossági alapon és az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkében biztosított jogok megsértéséből eredő kár összegét is figyelembe véve állapítsa meg az elégtétel összegét.

37. A kérelmezők ezen kívül a hazai hatóságok előtti eljárásban és a Bíróság előtti eljárásban felmerült költségek megtérítésére 14.000 eurót (EUR) kértek.

38. A Kormány vitatta a kérelmezők követelését.

39. Az adott körülményekre tekintettel a Bíróság a kérelmezők számára fejenként 6.500 euró nem vagyoni kártalanítást ítél meg az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. Cikkének megsértése miatt, valamint összesen 1.000 eurót a költségek megtérítése tekintetében.

3. A Bíróság megállapítja, hogy a késedelmi kamat az Európai Központi Bank marginális hitelkamatlábán kell alapuljon, melyhez három százalékpontot kell hozzáadni.

A FENTIEK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚAN,

1. Elfogadhatónak *nyilvánítja* a kérelmet;
2. *Megállapítja*, hogy megsértették az Egyezmény 6. Cikk 1. pontját;
3. *Megállapítja*, hogy megsértették az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkét;
4. *Megállapítja*, hogy
 - (a) az alperes Állam köteles három hónapon belül a következő összegeket köteles megfizetni az alperes Állam valutájába konvertálva, a fizetéskor az alperes Állam területén irányadó árfolyam alapján:

- (i) 6.500 EUR (hatezer ötszáz Euró) fejenként, minden egyes kérelmezőnek, plusz a nem vagyoni kárral kapcsolatban minden esetlegesen felmerülő;
- (ii) 1.000 EUR (ezer Euró) a kérelmezőknek összesen, plusz a kérelmezők tekintetében megfizetendő ÁFA és bármely más adó, amelyet a kérelmezőkre a költségtérítéssel kapcsolatban kivethetnek;
- (b) a fenti három hónapos határidő lejártát követően kamat fizetendő a fenti összegek alapulvételével, mely az Európai Központi Bank marginális hitelkamatlábán alapul, melyhez három százalékpontot kell hozzáadni;

5. A kérelmezők igazságos elégtétel iránti egyéb kérelmét elutasítja.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2019. február 19-én, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Andrea Tamiatti
Jegyzőkönyv-vezető helyettes

Georges Ravarani
Elnök